Zespół Szkół Muzycznych
im. Fryderyka Chopina
ul. Młodych 1
64-920 Piła

PSM II st

Program
wychowawczo – profilaktyczny

Rok szkolny 2026/2027

CZĘŚĆ I ---------- 3

ROZDZIAŁ I 3

Preambuła ---------- 3

ROZDZIAŁ II 4

Podstawa prawna ---------- 4

ROZDZIAŁ III 5

Misja i wizja szkoły ---------- 5

ROZDZIAŁ IV 7

Obowiązki pracowników szkoły wynikające z realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego ---------- 7

ROZDZIAŁ V 8

Sylwetka absolwenta szkoły II stopnia ---------- 8

ROZDZIAŁ VI 9

Zadania w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego wraz z celami i przykładowymi sposobami realizacji ---------- 9

ROZDZIAŁ VII 15

Ramowy schemat merytoryczny działań w ramach realizacji programu ------- 15

ROZDZIAŁ VIII 16

Literatura ---------- 16

CZĘŚĆ II ---------- 18

ROZDZIAŁ I 18

Wnioski z ewaluacji programu wychowawczo-proflilaktycznego z roku szkolnego 2025/2026: ---------- 18

Rekomendacje na rok szkolny 2026/2027 ---------- 18

Diagnoza aktualnych potrzeb i zagrożeń szkoły: ---------- 21

ROZDZIAŁ II 23

Cele ogólne i szczegółowe ---------- 23

ROZDZIAŁ III 24

Harmonogram zadań ---------- 24

CZĘŚĆ I

ROZDZIAŁ I

Preambuła

Niniejszy dokument jest zbiorem informacji dotyczących prowadzonej na terenie Zespołu Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Pile, działalności wychowawczej i profilaktycznej.

Program skonstruowany został w oparciu o aktualnie obowiązujące akty prawne regulujące działalność szkół w zakresie szeroko pojętej działalności wychowawczej, edukacyjnej.

Program składa się z dwu części. Pierwsza cześć - stała, aktualizowana w zależności do zmieniających się regulacji prawnych, zawiera ogólne założenia programu, określa sylwetkę absolwenta szkoły. Wskazane zostały także obowiązki nauczycieli oraz pracowników niepedagogicznych w zakresie działań wychowawczych i profilaktycznych, a także liczne publikacje będące podstawą do sformułowania niniejszego programu. W części drugiej zawarty został harmonogram działań wychowawczo-profilaktycznych szkoły na określony rok szkolny, zaplanowany na podstawie wniosków z nadzoru pedagogicznego oraz uwzględniający priorytety na dany rok szkolny wyznaczone przez CEA.

Niniejszy program przeznaczony jest dla całej społeczności szkolnej: uczniów, rodziców, pedagogów i pracowników niepedagogicznych.

Opracowanie programu:

mgr Małgorzata Kurpisz

mgr Andrzej Gębala

ROZDZIAŁ II

Podstawa prawna

Konstytucja Rzeczpospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997r. (Dz.U. z 1997 r. nr 78, poz. 483)

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz.U. z 1991 r. nr 120, poz. 526).

Ustawa z 26 stycznia 1982 r. – Karta Nauczyciela (tekst jedn.: Dz.U. z 2017 r. poz. 1189).

Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo Oświatowe (Dz. U. z 2017 r., poz. 59 z późn. zm.).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2015 r., poz. 1249).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 22 stycznia 2018 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii (Dz. U. z 2018 r., poz. 214).

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 28 lipca 2023 r. w sprawie podstaw programowych kształcenia w zawodach szkolnictwa artystycznego. (Dz.U. z 31 sierpnia 2023r. poz. 1754)

Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia z dnia 13 maja 2022 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie ramowych planów nauczania w publicznych szkołach i placówkach artystycznych. (Dz.U. z 20 maja 2022, poz. 1068)

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. 2017 r., poz. 1591).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym (Dz. U. 2017, poz. 1578).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 5 września 2017 r. w sprawie szczegółowych zadań wiodących ośrodków koordynacyjno-rehabilitacyjno-opiekuńczych (Dz. U. 2017, poz. 1712).

Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 września 2017 r. w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych (Dz. U. 2017, poz. 1743).

Program przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 - Monitor Polski z 2023 r. poz. 1232

Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 6 września 2023 w sprawie procedury „Niebieskie karty” (Dz. U. Z 2023r. poz. 1870)

Statut Zespołu Szkół Muzycznych im. F. Chopina w Pile.

Priorytety przesłane przez CEA na dany rok szkolny.

ROZDZIAŁ III

Misja i wizja szkoły

Podstawowym zadaniem, misją szkoły jest kształcenie muzyczne młodych ludzi wrażliwych na piękno i dobro, którzy świadomie i z chęcią będą korzystać z dóbr kultury oraz będą chętni do współtworzenia tych dóbr.

Szkoła motywuje uczniów do ustawicznej pracy nad sobą i swoimi talentami, do odpowiedzialności za swój rozwój i doskonalenie umiejętności zdobytych wcześniej.

W Zespole Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Pile istnieją 4 sekcje:

- fortepianu akordeonu i organów,
- instrumentów strunowych,
- instrumentów dętych i perkusji
- teorii muzyki, wokalistyki i rytmiki.

W ramach wyżej wymienionych sekcji realizowana jest edukacja na instrumentach: fortepian, skrzypce, altówka, wiolonczela, gitara, akordeon, organy, flet, klarnet, obój, fagot, saksofon, trąbka, puzon, perkusja. Ponadto w Państwowej Szkole Muzycznej II stopnia, uczniowie mogą kształcić się w specjalności rytmika oraz śpiew.

Zespół Szkół Muzycznych jest inicjatorem i organizatorem wielu wydarzeń kulturalnych i edukacyjnych. W ramach działalności szkoły na jej terenie odbywają się także liczne warsztaty, kursy mistrzowskie, konsultacje oraz koncerty skierowane do publiczności w każdym wieku. Pilska szkoła muzyczna gości w swych murach wybitnych muzyków światowej sławy, wykładowców i pedagogów.

Uczniowie Zespołu Szkół Muzycznych odnoszą liczne sukcesy na konkursach ogólnopolskich i międzynarodowych, z powodzeniem kontynuują edukację w muzycznych uczelniach wyższych w kraju i za granicą, uzyskują międzynarodowe stypendia.

Pilska szkoła to miejsce w którym rodziły się pasje, odkrywały talenty, kształcili i kształcą się przyszli muzycy, pedagodzy. Szkołę muzyczną ukończyło ponad 1200 uczniów z czego prawie 270 z nich, stanowią absolwenci Państwowej Szkoły Muzycznej II stopnia. Dziś są to nie tylko wspaniali i cenieni na scenie ogólnopolskiej i międzynarodowej artyści, ale także osoby niezwiązane zawodowo z muzyką o wielkiej wrażliwości i zamiłowaniu do muzyki zaszczepionej w szkole muzycznej.

Obecnie w szkole muzycznej pracuje 46 nauczycieli, wielu z nich jest zarazem absolwentami szkoły, którzy po latach edukacji powrócili do dawnej instytucji w innej roli. Nauczyciele pilskiej szkoły prowadzą nie tylko aktywną działalność pedagogiczną ale także artystyczną i naukową.

Zespół Szkół Muzycznych im. Fryderyka Chopina w Pile jest znaczącą, na mapie wielkopolski, instytucją edukacyjną i kulturalną. Osiągnięcia artystyczne szkoły oraz działalność na rzecz lokalnej społeczności zostały wielokrotnie nagrodzone i docenione, m.in. Tytuł Honorowy LIDERA SUKCESU przyznany za wybitny wkład w kulturalny i społeczny rozwój oraz promocję Powiatu Pilskiego (2005), Certyfikat HIT' 2004 za kulturotwórcze promieniowanie na społeczność północnej Wielkopolski, Piły

oraz osiągnięcia edukacyjne i artystyczne, Nagroda Starosty Pilskiego Eligiusza Komarowskiego za osiągnięcia w dziedzinie edukacji muzycznej dzieci i młodzieży, upowszechniania i ochrony kultury, Nagroda Prezydenta Miasta Piły - Wydarzenie Roku - SYRIUSZE 2018.

ROZDZIAŁ IV

Obowiązki pracowników szkoły wynikające z realizacji programu profilaktyczno-wychowawczego

Każdy nauczyciel jest najważniejszym profilaktykiem gdyż to on ma największe szanse na skuteczność swoich działań w tym zakresie poprzez bezpośredni kontakt z uczniem, w ramach zajęć indywidualnych.

Istotne jest uzmysłowienie sobie przez wszystkich pedagogicznych i niepedagogicznych pracowników szkoły, że wychowanie odbywa się właściwie w każdym obszarze działalności, czyli: dydaktyce artystycznej, działaniach opiekuńczych, projektach artystycznych, edukacyjnych i wychowawczych, stanowieniu i egzekwowaniu prawa szkolnego, ceremoniałach szkolnych, wycieczkach, współdziałaniu z rodzicami, współpracy ze środowiskiem lokalnym, samorządności uczniowskiej i in. Wychowawcza atmosfera odczytywana jest wprost z panujących w szkole odniesień osobowych wszystkich podmiotów: dyrektora, nauczycieli, wychowawców, uczniów, ich rodziców, pracowników administracji. A zatem każdy na równi jest odpowiedzialny za jej kształtowanie. (…) proces wychowawczy równie intensywnie powinni być zaangażowani zarówno nauczyciele przedmiotów ogólnomuzycznych, indywidualnych jak i inni pracownicy szkoły, którzy obecni są we wszystkich działaniach w relacji z wychowankiem.[1]

[1] U. Bissinger-Ćwierz, Raport: Jakość programów wychowawczych oraz szkolnych programów profilaktyki realizowanych w szkolnictwie artystycznym w roku szkolnym 2012/2013. CEA, Lublin 2013,

ROZDZIAŁ V

Sylwetka absolwenta szkoły II stopnia

1. szanuje dziedzictwo kulturowe własnego kraju i innych narodów;
2. przestrzega zasad kultury i etyki, prawa autorskiego oraz innych aktów prawnych związanych z ochroną dóbr kultury;
3. zna historię dziedziny artystycznej, w obszarze której działa;
4. posiada wiedzę niezbędną do prawidłowej realizacji zadań praktycznych w dziedzinie artystycznej, którą reprezentuje;
5. zna związki między swoją i innymi dziedzinami sztuki;
6. aktywnie uczestniczy w życiu kulturalnym;
7. prezentuje swoje dokonania;
8. kreatywnie realizuje zadania, wykazując się wrażliwością artystyczną;
9. potrafi ocenić jakość wykonywanych zadań;
10. realizuje indywidualnie i zespołowo zadania i projekty artystyczne w zakresie wyuczonej specjalności;
11. pracuje w zespole w ramach przydzielonych zadań, biorąc współodpowiedzialność za efekt końcowy wspólnej pracy;
12. nawiązuje kontakty i współpracuje z muzykami zespołu;
13. buduje relacje oparte na zaufaniu;
14. prezentuje aktywną postawę w działaniu;
15. potrafi organizować swoją pracę;
16. dba o bezpieczne i higieniczne warunki swojej pracy oraz o kondycję fizyczną i zdrowie;
17. konsekwentnie dąży do celu;
18. przewiduje skutki podejmowanych działań;
19. stosuje sposoby radzenia sobie ze stresem, w szczególności z tremą;
20. aktualizuje wiedzę i doskonali umiejętności zawodowe;
21. wyszukuje, dokonuje wyboru i oceny informacji zawartych w różnych tekstach kultury;
22. wykorzystuje technologię informacyjną i komunikacyjną w realizacji zadań artystycznych do pogłębienia wiedzy i doskonalenia umiejętności;
23. jest przygotowany do kontynuowania nauki;
24. pracuje nad własnym rozwojem artystycznym i zawodowym;
25. potrafi świadomie określić swoje możliwości.

ROZDZIAŁ VI

Zadania w ramach programu wychowawczo-profilaktycznego wraz z celami i przykładowymi sposobami realizacji

DZIAŁ PROGRAMU	CELE	PRZYKŁADOWE ZADANIA, SPOSOBY REALIZACJI
I . Profilaktyka uzależnień od środków psychoaktywnych	• budowanie umiejętności odmawiania w sytuacjach potencjalnie zagrażających • budowanie podstawowej wiedzy dotyczącej środków psychoaktywnych i papierosów • ukazanie potencjalnych zagrożeń wynikających z sięgania po ww. środki	• obserwacja ucznia, rozmowy • wskazywanie osób i instytucji niosących pomoc osobom z problemami uzależnionymi • zastosowanie alternatywnej profilaktyki pozytywnej (zadbanie o realizację najważniejszych potrzeb oraz rozwijanie zainteresowań i uzdolnień)

II. Bezpieczeństwo ucznia oraz przeciwdziałanie przemocy rówieśniczej (w tym cyberprzemocy) i przemocy w rodzinie	• podniesienie bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego uczniów • zaznajomienie uczniów z możliwościami uzyskania pomocy w sytuacjach zagrażających ich bezpieczeństwu • rozwijanie empatii, umiejętności podejmowanie działań mających na celu pomoc potrzebującym • budowanie umiejętności rozwiązywania konfliktów i sporów • kształtowanie umiejętności rozpoznawania i nazywania emocji oraz potrzeb swoich i cudzych • rozwijanie umiejętności wyrażania emocji w sposób akceptowalny społecznie • zapoznanie z podstawowymi zasadami bezpieczeństwa w różnych sytuacjach życiowych • zapoznanie z niebezpieczeństwami wynikającymi z anonimowości w cyberprzestrzeni i innymi zagrożeniami w Internecie • przygotowanie do bezpiecznego poruszania się po drogach, korzystania ze środków komunikacji	• codzienne budowanie atmosfery zaufania, szczerości na bazie dobrej komunikacji nauczyciela z uczniem i rodzicem (przestrzeń na ujawnianie przemocy będącej poza obserwacją nauczyciela) • diagnoza poziomu agresji podczas lekcji, przerw w postaci obserwacji, rozmów z uczniami, nauczycielami – reagowanie na wszelkie przejawy agresji • reagowanie na wszelkie podejrzenia agresji wobec ucznia ze strony jego rodziców (procedura Niebieskiej Karty) • warsztaty z profesjonalistami • zwracanie uwagi na bezpieczeństwo ucznia opuszczającego mury szkoły • dbanie o bezpieczeństwo podczas wyjść (koncertów, konkursów) • rozmowy o emocjach podczas analizy dzieł muzycznych • rozważania o uczuciach w kontekście wykonywania utworów, codziennego ćwiczenia

III. Wychowanie patriotyczne i prospołeczne	• kształtowanie podstawowych umiejętności komunikacyjnych • zaznajomienie z obowiązującymi regułami (społecznymi, szkolnymi), prawami i obowiązkami ucznia, członka rodziny, obywatela • kształtowanie umiejętności ich przestrzegania • przygotowanie do sprawiedliwego i uczciwego oceniania własnego zachowania • podnoszenie wiedzy dotyczącej norm i reguł kultury osobistej i umiejętność ich stosowania • podnoszenie dbałości o język i kulturę słowa • znajomość faktów dotyczących kultury, poszanowanie tradycji i kultury własnego narodu • budowanie umiejętności pracy zespołowej	• kontakt z wybranymi dziełami sztuki, zabytkami, tradycjami • uczestniczenie w wydarzeniach organizowanych przez społeczność szkolną • uczestniczenie w koncertach na rzecz innych społeczności (seniorów, szkół, przedszkoli) • zapoznawanie ucznia z sylwetkami wielkich polskich kompozytorów i wykonawców • zwracanie uwagi na wypowiedzi ucznia w trakcie zajęć, korekta wypowiedzi • organizowanie uroczystości upamiętniających ważne wydarzenia historyczne, święta państwowe, podtrzymujące tradycje polskiej kultury
IV. Profilaktyka dyskryminacji ksenofobii, nietolerancji	• kształtowanie postaw wyrażających szacunek dla ludzi niezależnie od religii, koloru skóry, statusu materialnego, wieku, rozwoju intelektualnego, rozwoju fizycznego • kształtowanie świadomości odmienności osób niepełnosprawnych, innej narodowości, wyznania, tradycji kulturowej oraz ich praw.	• na bieżąco w rozmowach • podczas wyjazdów (konkursy, koncerty, Przesłuchania CEA)

V. Wspomaganie rozwoju ucznia	• podnoszenie jakości udzielanej pomocy psychologicznej przez nauczycieli przedmiotów artystycznych i wychowawców • kształtowanie wytrwałości w działaniu i dążeniu do celu • budowanie umiejętności stawiania realnych celów w oparciu o swoje mocne strony • uświadamianie uczniowi jego mocnych stron • przygotowanie do podejmowania działań mających na celu rozpoznawania i rozwijanie własnych zainteresowań • umożliwienie dzielenia się zainteresowaniami z innymi • kształtowanie poczucia własnej wartości ucznia	• uczestniczenie nauczycieli w różnych formach doskonalenia zawodowego w zakresie kompetencji psychologicznych • wspieranie ucznia w realizowaniu programu muzycznego • nagradzanie ucznia za drobne postępy, realizacje małych celów • umożliwianie uczniowi współdecydowania o jego rozwoju artystycznym – np. poprzez wybór utworów muzycznych • warsztaty i treningi rozwijające umiejętności psychologiczne i społeczne uczniów

VI. Edukacja ekologiczna i prozdrowotna - profilaktyka zdrowego stylu życia i eliminowanie zachowań ryzykownych	• zapoznanie ucznia z podstawowymi zasadami dbałości o zdrowie własne i innych • zapoznanie z zasadami zdrowego, racjonalnego odżywiania się, higieny osobistej i aktywności fizycznej • kształtowanie postawy odpowiedzialności za własne zdrowie • rozwijanie umiejętności i podejmowanie działań na rzecz ochrony przyrody • kształtowanie umiejętności obserwacji i analizy zjawisk przyrodniczych • uświadomienie wpływu przyrody nieożywionej na życie ludzi, zwierząt i roślin • zaznajomienie z ograniczeniami, które powinny towarzyszyć pracy z nowymi technologiami: wpływ na wzrok, wady postawy, uzależnienia, • uświadamianie konsekwencji nieprawidłowej postawy ciała	• zwracanie uwagi na piękno przyrody w dziełach muzycznych • dbanie o prawidłową postawę dziecka podczas ćwiczeń • monitorowanie ucznia w zakresie odżywiania (np. czy na lekcję przychodzi najedzone) • rozmowy dotyczące organizacji czasu – przygotowanie planu tygodnia uwzględniającego czas na naukę w szkole ogólnej oraz ćwiczenia gry na instrumencie

VII. Wychowanie do wartości	• kształtowanie analizy sytuacji społecznych, odróżniania dobra od zła • budowanie przynależności ucznia do społeczności szkolnej • znajomość i przestrzeganie zasad kultury, etyki i praw autorskich • budowanie szacunku do polskiego dziedzictwa kulturowego	• doraźne rozmowy • monitorowanie zachowania uczniów podczas koncertów, wyjazdów, konkursów dawanie dobrego wzorca • propagowanie polskiej twórczości kompozytorskiej i wykonawczej • współpraca ze środowiskiem lokalnym w realizacji działalności kulturalnej

ROZDZIAŁ VII

Ramowy schemat merytoryczny działań w ramach realizacji programu

Diagnoza potrzeb:

Analiza zasobów i zagrożeń szkoły.

Opis wykonanej diagnozy:

a) określenie badanego problemu (co jest przedmiotem badań),

b) grupy badawczej (kto był badany, liczebność grupy),

c) metod badawczych (konkretne narzędzia diagnostyczne),

d) metodologii badań (procedury wykonania badań),

e) analizy wyników.

Metody i techniki badawcze:

Obserwacja, wywiad, analiza dokumentacji szkolnej, rozmowy i porady, analiza zachowań, analiza postępów w nauce, anonimowa ankieta dla rodziców, uczniów i nauczycieli.

Cele

Cel ogólny uwzględniający wyniki diagnozy oraz cele szczegółowe.

Zadania

Konkretne zadania i działania oparte na diagnozie potrzeb.

Harmonogram.

Sposób realizacji zadań (adresaci zadania, miejsce, forma realizacji, realizatorzy, termin).

Ewaluacja

1. zaplanowanie rodzaju ewaluacji
2. określenie metod ewaluacji
3. wyciągnięcie wniosków końcowych i porównanie ich do diagnozy stanu wyjściowego
4. zaprezentowanie wniosków z ewaluacji społeczności szkolnej

ROZDZIAŁ VIII

Literatura

U. Bissinger-Ćwierz, Raport: Jakość programów wychowawczych oraz szkolnych programów profilaktyki realizowanych w szkolnictwie artystycznym w roku szkolnym 2012/2013. CEA, Lublin 2013, dostęp: https://cea-art.pl/poradnictwo/RAPORT_jakosc_programow.pdf

U. Bissinger-Ćwierz, Jakość programów wychowawczych oraz szkolnych programów profilaktyki realizowanych w szkolnictwie artystycznym – wybrane zagadnienia z raportu CEA. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 2, Warszawa 2014, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z-2-caly-m.pdf

U. Bissinger-Ćwierz, Profilaktyka uzależnień w szkolnictwie artystycznym – podsumowanie ogólnopolskiego projektu CEA. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

U. Bissinger-Ćwierz, Psychopedagogiczne metody pracy z uczniem najmłodszym oraz uczniem ryzyka dysleksji w szkole muzycznej. Poradnik dla nauczycieli klas instrumentalnych zawierający ponad 50 ćwiczeń i zabaw wspomagających grę na instrumencie. CEA, Warszawa 2016, dostęp: https://cea-art.pl/pub/Psychopedagogiczne_metody_pracy.pdf

D. Macander, Metody i sposoby prowadzenia diagnozy w szkole i placówce oświatowej [w:] M. Konopczyński, J. Borowik i in., Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki oświatowej. ORE, Warszawa 2017, dostęp: https://www.ore.edu.pl/2017/05/program-wychowawczo-profilaktyczny/

E. Sokołowska, Model monitoring-interwencja-profilaktyka-promocja w pracy z uczniem zdolnym. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 1, Warszawa 2013, dostęp: https://cea-art.pl/pub/Zeszyty%20Psychologiczno-Pedagogiczne%20CEA%20-%20Zeszyt%20nr%201.pdf

J. Śmieszchalska, Profilaktyka dolegliwości wynikających ce specyfiki gry na instrumentach muzycznych – nowe wyzwanie dla nauczycieli. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

M. Wieczorek, Program wychowawczo-profilaktyczny szkoły i placówki. ORE, Warszawa 2018,dostęp:http://www.bc.ore.edu.pl/Content/922/Program+wychowaczo-profilaktyczny+krok+po+kroku.pdf

B. Wojtanowska-Janusz, Realizacja programów wychowawczych na przykładzie szkół muzycznych bez pionu ogólnokształcącego w regionie lubelskim. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

B. Wojtanowska-Janusz, Rola wsparcia psychologicznego w budowaniu odporności psychicznej uczniów szkół muzycznych. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 4, Warszawa 2017, dostęp: https://cea-art.pl/pub/CEA-z-4-maly.pdf

A. Wojtaszek, Profilaktyka i higiena głosu w muzycznej edukacji dzieci i młodzieży. Zeszyty Psychologiczno-Pedagogiczne CEA, nr 3, Warszawa 2015, dostęp: https://cea-art.pl/pub/z_3_caly_m.pdf

CZĘŚĆ II

ROZDZIAŁ I

Wnioski z ewaluacji programu wychowawczo-proflilaktycznego z roku szkolnego 2025/2026:

· zasadne jest kontynuowanie comiesięcznego monitorowania ocen ze wszystkich przedmiotów, frekwencji i problematycznych zachowań uczniów; z uwagi na nowe funkcjonalności e-dziennika obowiązek ten mogą przejąć nauczyciele przedmiotu głównego; nauczyciele przedmiotów teoretycznych nadal powinni zgłaszać problemy z zachowaniem uczniów i współpracować z nauczycielami przedmiotu głównego w diagnozowaniu przyczyn trudności i wspieraniu ucznia w radzeniu sobie z nimi
· zasadne jest podejmowanie dalszych działań zwiększających zaangażowanie uczniów i ich rodziców w działalność szkoły i procesy edukacyjne
· zasadne jest rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z tremą i wspieranie w tym zakresie nauczycieli przedmiotu głównego przez organizację warsztatów
· zasadne jest wspieranie uczniów i rodziców w radzeniu sobie z łączeniem obowiązków związanych z nauką w dwóch szkołach i - często – z obciążeniem związanym z koniecznością dojazdów do szkoły muzycznej

Rekomendacje na rok szkolny 2026/2027

Przy konstruowaniu planu wychowawczo profilaktycznego przyjęto rekomendacje wychowawczo - profilaktyczne CEA na rok szkolny 2026/2027.

Priorytet nr 1: Organizacja w szkołach działań wspomagających procesy uczenia się
Jednym z podstawowych zadań szkoły jest tworzenie warunków umożliwiających każdemu uczniowi osiąganie sukcesów edukacyjnych, stosownie do jego możliwości rozwojowych, potrzeb oraz uzdolnień. Szczególnego znaczenia nabiera to w szkołach artystycznych, w których uczniowie równolegle realizują wymagania kształcenia ogólnego i artystycznego, a proces zdobywania kompetencji artystycznych wymaga systematycznej, długotrwałej pracy, wysokiej motywacji oraz umiejętności samodzielnego uczenia się.
Art. 1 pkt 5 ustawy – Prawo oświatowe wskazuje, że system oświaty zapewnia w szczególności dostosowanie treści, metod i organizacji nauczania do możliwości psychofizycznych uczniów oraz udzielanie pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Nauczyciele są zobowiązani kierować się dobrem ucznia oraz troską o jego wszechstronny rozwój. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 9 sierpnia 2017 r. w sprawie zasad organizacji i udzielania pomocy psychologicznej wskazuje (§ 6 ust. 1 pkt 2), że zajęcia rozwijające umiejętność uczenia się są jedną z dostępnych dla uczniów form pomocy psychologicznej.
Z uwagi na globalne zmiany cywilizacyjne, wywołujące często u dzieci i młodzieży spadek motywacji, obniżenie gotowości do podejmowania wysiłku poznawczego, trudności w koncentracji uwagi oraz potrzebę szybkiego uzyskiwania efektów, rekomendujemy podejmowanie w szkole działań zwiększających aktywność uczniów w procesie uczenia się oraz rozwijających ich kompetencje w zakresie samodzielnego planowania, organizowania i monitorowania własnej pracy. Szczególnie istotne jest systematyczne organizowanie zajęć rozwijających umiejętność uczenia się, podczas których uczniowie mogą poznawać i ćwiczyć skuteczne strategie zapamiętywania, koncentracji uwagi, planowania nauki, zarządzania czasem, przygotowywania się do sprawdzianów i egzaminów oraz radzenia sobie z przeciążeniem obowiązkami. Niniejsze zajęcia mogą być

realizowane celowo, dla uczniów szczególnie potrzebujących. Warto jednak zadbać, aby treści dotyczące zwiększania kompetencji uczenia się, pojawiały się w ramach godzin wychowawczych czy bieżącej dydaktyki.
W szkołach artystycznych działania te powinny uwzględniać przede wszystkim prace z materiałem wynikającym ze specyfiki przedmiotów artystycznych.
Rekomenduje się, aby działania wspomagające procesy uczenia się nie były kierowane wyłącznie do uczniów doświadczających trudności edukacyjnych. Powinny mieć również charakter profilaktyczny i rozwojowy oraz służyć wszystkim uczniom, którzy potrzebują wsparcia w budowaniu skutecznego i świadomego warsztatu pracy.

Priorytet nr 2: Podejmowanie działań związanych z przeciwdziałaniem cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej

Zapewnienie uczniom bezpieczeństwa fizycznego i psychicznego oraz tworzenie środowiska szkolnego opartego na wzajemnym szacunku, odpowiedzialności i poszanowaniu godności drugiego człowieka należy do podstawowych zadań szkoły. Szczególnego znaczenia nabierają działania służące przeciwdziałaniu przemocy rówieśniczej oraz cyberprzemocy, która wraz z intensywnym korzystaniem przez dzieci i młodzież z Internetu, mediów społecznościowych i komunikatorów staje się jednym istotnych zagrożeń dla ich prawidłowego funkcjonowania psychospołecznego.
Od 1 września 2026 r. przepisy ustawy – Prawo oświatowe jeszcze wyraźniej akcentują konieczność rozpoznawania zagrożeń związanych z korzystaniem przez uczniów z technologii informacyjno-komunikacyjnych i ich aktywnością w Internecie. W kontekście przeciwdziałania cyberprzemocy i przemocy rówieśniczej szczególnie istotne jest zatem systematyczne monitorowanie, czy przyjęte w szkole normy i zasady są przez uczniów respektowane, czy uczniowie mają poczucie bezpieczeństwa oraz czy wiedzą, w jaki sposób i komu mogą zgłaszać przypadki przemocy, hejtu, wykluczania, ośmieszania, rozpowszechniania kompromitujących materiałów lub innych form krzywdzenia, zarówno w bezpośrednich relacjach rówieśniczych, jak i w przestrzeni internetowej.
Rekomenduje się również systematyczne podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie rozpoznawania symptomów przemocy i cyberprzemocy oraz znajomości obowiązujących w szkole procedur interwencyjnych. Równie ważna jest współpraca z rodzicami, szczególnie w zakresie bezpiecznego korzystania przez dzieci i młodzież z Internetu, reagowania na niepokojące zachowania oraz wspólnego budowania odpowiedzialnych zasad funkcjonowania uczniów w środowisku cyfrowym.

Priorytet 3: Podejmowanie działań z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom behawioralnym i innym

Współczesne przemiany społeczne i technologiczne powodują, że działania profilaktyczne podejmowane przez szkołę powinny uwzględniać zarówno zagrożenia związane z używaniem substancji psychoaktywnych, jak również coraz bardziej powszechne wśród dzieci i młodzieży zachowania mogące prowadzić do uzależnień behawioralnych. Szczególnej uwagi wymagają: problemowe korzystanie z Internetu, mediów społecznościowych, smartfonów i gier cyfrowych, hazard, a także inne zachowania, które mogą prowadzić do utraty kontroli, zaniedbywania obowiązków szkolnych i relacji społecznych oraz pogorszenia funkcjonowania psychicznego, społecznego i edukacyjnego ucznia.
W odniesieniu do uzależnień od substancji szczegółowe obowiązki szkoły wynikają ponadto z przepisów dotyczących przeciwdziałania narkomanii. Szkoły i placówki zobowiązane są do prowadzenia systematycznej działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej skierowanej do uczniów, rodziców lub opiekunów, nauczycieli, wychowawców oraz innych pracowników szkoły. Działania te powinny służyć między innymi promocji zdrowia i zdrowego stylu życia, wzmacnianiu czynników chroniących oraz ograniczaniu zachowań

ryzykownych [Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii. Akt ma tekst jednolity (Dz.U. z 2020 r. poz. 1449)].
Współczesna profilaktyka szkolna wymaga jednak rozszerzenia perspektywy z tradycyjnie rozumianych uzależnień od substancji na uzależnienia behawioralne. Znajduje to odzwierciedlenie również w aktualnych regulacjach dotyczących edukacji zdrowotnej, w których wyodrębniono problematykę Internetu i profilaktyki uzależnień. Uczniowie powinni zdobywać wiedzę dotyczącą uzależnień fizycznych i behawioralnych, rozumieć mechanizm powstawania uzależnienia, rozpoznawać jego objawy oraz uczyć się dokonywania oceny własnych zachowań pod kątem potencjalnego ryzyka uzależnienia. Uwzględniono także problem przeciążenia informacyjnego oraz zjawiska FOMO.
Szczególnie istotne jest monitorowanie zmian w funkcjonowaniu ucznia, które mogą świadczyć o rozwijającym się problemie: utraty kontroli nad czasem poświęcanym określonej aktywności, zaniedbywania obowiązków, ograniczania innych zainteresowań, pogorszenia relacji z rówieśnikami i rodziną, trudności z koncentracją, niewyspania, obniżenia wyników edukacyjnych czy silnych reakcji emocjonalnych pojawiających się w sytuacji ograniczenia dostępu do określonej aktywności.
Część praktyczna
Wnioski z ewaluacji programu wychowawczo-proflilaktycznego z roku szkolnego 2025/2026:
· zasadne jest kontynuowanie comiesięcznego monitorowania ocen ze wszystkich przedmiotów, frekwencji i problematycznych zachowań uczniów; z uwagi na nowe funkcjonalności e-dziennika obowiązek ten mogą przejąć nauczyciele przedmiotu głównego; nauczyciele przedmiotów teoretycznych nadal powinni zgłaszać problemy z zachowaniem uczniów i współpracować z nauczycielami przedmiotu głównego w diagnozowaniu przyczyn trudności i wspieraniu ucznia w radzeniu sobie z nimi
· zasadne jest podejmowanie dalszych działań zwiększających zaangażowanie uczniów i ich rodziców w działalność szkoły i procesy edukacyjne
· zasadne jest rozwijanie u uczniów umiejętności radzenia sobie z tremą i wspieranie w tym zakresie nauczycieli przedmiotu głównego przez organizację warsztatów
· zasadne jest wspieranie uczniów i rodziców w radzeniu sobie z łączeniem obowiązków związanych z nauką w dwóch szkołach i - często – z obciążeniem związanym z koniecznością dojazdów do szkoły muzycznej

Diagnoza aktualnych potrzeb i zagrożeń szkoły:

- ankiety funkcjonowania Standardów Ochrony Małoletnich w ZSM w Pile badanie przeprowadzono w czerwcu 2026 wśród uczniów oraz pracowników szkoły; wyniki ankiet zostały opracowane i przekazane dyrekcji szkoły w lipcu 2026; wnioski:

◦ w grupie uczniów szkoły II stopnia zdecydowanie uzupełnienia wymaga wiedza o istnieniu SOM i zasadach w nich zawartych

◦ większość uczniów wie do kogo może zwrócić się po pomoc w sytuacji doznawania krzywdy; należy zachęcać uczniów do praktycznego zastosowania tej wiedzy w przypadku doświadczania lub bycia świadkiem doświadczania krzywdzenia

◦ warto uzupełniać wiedzę uczniów na temat rodzajów krzywdzenia, także poza formami fizycznymi

◦ uczniowie szkoły II st. nie zauważyli problemu agresji/przemocy w swoich klasach w szkole muzycznej

◦ jednocześnie opisane zostały dwie sytuacje uznane za krzywdzenie mające miejsce w szkole …. rekomendacje: promowanie wzajemnego szacunku, umiejętności reagowania, respektowania przez nauczycieli wrażliwości uczniów

◦ w grupie pracowników szkoły w pojedynczych przypadkach wiedza o obowiązujących SOM, a także umiejętność ich zastosowania w praktyce wymaga uzupełnienia

- Skala Problematycznego Używania Telefonu Komórkowego przez Młodzież – Skala MPPUSA badanie przeprowadzono we wrześniu i 1.10.2026, kwestionariusz wypełniło 16 uczniów; Przy pomocy wyników uzyskanych dzięki skali MPPUSA można wyróżnić 4 typy użytkowników telefonów komórkowych, w zależności od sumy punktów uzyskanych przez badanych:

▪ osoby okazjonalnie używające telefonu, które nie wykazują symptomów nadużywania telefonu komórkowego

▪ osoby prawidłowo korzystające z telefonu komórkowego do realizacji swoich potrzeb, np. do dzwonienia, wysyłania SMS-ów czy łączenia się z Internetem. W tej grupie mogą wystąpić nieznaczne pojedyncze symptomy nadużywania urządzenia

▪ osoby zagrożone problematycznym używaniem telefonu, które ryzykownie korzystają z urządzenia

▪ osoby problematycznie używające telefonu komórkowego. Osoby te wykazują silne pragnienie korzystania z urządzenia, posiadają objawy abstynenckie, podejmują nieudolne próby ograniczenia korzystania z telefonu, zwiększają czasookres jego użytkowania i odczuwają skutki nadużywania urządzenia w aspekcie indywidualnym i społecznym

◦ Uzyskane wyniki pozwoliły zaliczyć większość uczniów do grupy osób prawidłowo korzystających z telefonu komórkowego; Troje uczniów zaliczono do osób okazjonalnie używających telefonu komórkowego; u jednego ucznia zdiagnozowano zagrożenie problematycznym używaniem telefonu i osoba ta uzyskała wynik tylko o punkt niższy od

minimalnej granicy dla wyników wskazujących na problematyczne używanie telefonu; żaden uczeń nie znalazł się w grupie problematycznie używających telefonu

◦ w ramach warsztatów dotyczących zagrożeń związanych z używaniem telefonów komórkowych tematykę profilaktyki uzależnień behawioralnych można rozszerzyć o problem bezpieczeństwa cyfrowego oraz odpowiedzialnego i efektywnego korzystania z zasobów Internetu

ROZDZIAŁ II

Cele ogólne i szczegółowe

Cele ogólne:

- zapewnienie bezpieczeństwa fizycznego, psychicznego, społecznego i medialnego uczniów
- rozwijanie i doskonalenie organizacji procesów uczenia się
- kształtowanie postaw prospołecznych
- budowanie sprzyjającej rozwojowi atmosfery szkolnej

Cele szczegółowe:

- uzupełnienie i ugruntowanie znajomości SOM oraz umiejętność ich zastosowania w praktyce dla uczniów i nauczycieli
- monitorowanie i zbieranie informacji o niepokojących sygnałach w zachowaniach uczniów
- profilaktyka uzależnień behawioralnych od korzystania z telefonu komórkowego
- kształtowanie umiejętności bezpiecznego funkcjonowania w środowisku cyfrowym oraz umiejętności efektywnego korzystania z jego zasobów
- rozwój i doskonalenie umiejętności zarządzania sobą w czasie
- stwarzanie warunków sprzyjających procesowi uczenia się
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie z tremą
- kodeks etyczny współpracy mistrz-uczeń?
- Wspieranie postawy kreatywnego zaangażowania w działalność szkoły (udział w koncertach, warsztatach, wykładach szkolnych uczniów i rodziców, udział w wydarzeniach muzycznych poza szkołą, wolontariat koncertowy; organizacja imprez szkolnych)
- integracja społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników.

ROZDZIAŁ III

Harmonogram zadań

Cel szczegółowy	Harmonogram zadań	Odbiorcy	Osoby odpowiedzialne
Organizacja pracy Zespołu ds Wychowawczo-profilaktycznych	• IX 2026: Zebranie zespołu i ustalenie tematu diagnozy	Członkowie Zespołu, dyrekcja	mgr M. Kurpisz
	• IX 2026: przeprowadzenie badań diagnostycznych		
	• IX 2026: skonstruowanie Programu Wychowawczo-profilaktycznego		
	• VI 2027: ewaluacja Programu Wychowawczo-profilaktycznego		
uzupełnienie i ugruntowanie znajomości SOM oraz umiejętność ich zastosowania w praktyce dla uczniów, nauczycieli i pracowników	• 29 IX 2026: Szkolenie z SOM	uczniowie	mgr M. Kurpisz
	• 1 X 2026: Szkolenie z SOM	uczniowie	mgr A. Gębala
	• 25 I 2026: Szkolenie z SOM	nauczyciele i pracownicy	mgr M. Kurpisz
monitorowanie i zbieranie informacji o niepokojących sygnałach w zachowaniach uczniów	• Wg potrzeb w ciągu całego roku szkolnego; niepokojące sygnały są zgłaszane do sekretariatu i opcjonalnie do nauczyciela przedmiotu głównego, następnie sprawdza się, ile i jakiego rodzaju zgłoszeń dotyczy poszczególnego ucznia	Uczniowie	Zgłaszanie: Nauczyciele i pracownicy sprawdzanie sygnałów dotyczących poszczególnych uczniów: mgr A. Gębala
	• comiesięczne monitorowanie przez nauczycieli przedmiotu głównego frekwencji i ocen swoich uczniów ze wszystkich przedmiotów, by odpowiednio wcześnie zdiagnozować przyczyny problemów w nauce i zaoferować stosowną pomoc	uczniowie	nauczyciele przedmiotu głównego
profilaktyka uzależnień behawioralnych od korzystania z telefonu komórkowego	• 1 semestr: pogadanki na temat zagrożeń związanych z używaniem telefonów komórkowych	Uczniowie klas I-III c.6 Uczniowie kl.IV-VI c.6 oraz uczniowie c.4	mgr J. Kościelniak mgr U. Jaworska
	• wg planów pracy sekcji i szkoły: dbanie o czas bez korzystania z telefonów podczas wycieczek i wyjazdów szkolnych	uczniowie, nauczyciele i rodzice uczestniczący w wydarzeniach	nauczyciele pełniący funkcję opiekunów
kształtowanie umiejętności bezpiecznego funkcjonowania w środowisku cyfrowym oraz umiejętności efektywnego korzystania z jego zasobów	• 2 semestr: pogadanki na temat zagrożeń i korzyści związanych z funkcjonowaniem w świecie cyfrowym	Uczniowie klas I-III c.6 Uczniowie kl.IV-VI c.6 oraz uczniowie c.4	mgr J. Kościelniak mgr U. Jaworska
	• Wg potrzeb w ciągu całego roku szkolnego: korzystanie z zasobów cyfrowych pod kierunkiem nauczyciela podczas zajęć	uczniowie	nauczyciel prowadzący lekcje

rozwój i doskonalenie umiejętności zarządzania sobą w czasie	• 7 IX 2026: Szkolenie „Zarządzanie sobą w czasie – skuteczna organizacja pracy nauczyciela szkoły artystycznej”	nauczyciele	Prowadzenie: Magdalena Zalewska (CEA)
	• 7 IX 2026: Spotkanie dotyczące zarządzania sobą w czasie dla lepszego radzenia sobie z nauką w dwóch szkołach	uczniowie i rodzice	Prowadzenie: Magdalena Zalewska (CEA)
stwarzanie warunków sprzyjających procesowi uczenia się	• XII 2026: doposażanie szkoły w instrumenty, akcesoria i pomoce dydaktyczne	uczniowie i nauczyciele	Dyrekcja szkoły we współpracy z kierownikami sekcji
	• IX 2026: stworzenie systemu rezerwacji sal koncertowych dla usprawnienia koordynacji prób i wydarzeń	nauczyciele	T. Bartecki, A Gębala Kierownicy sekcji
	• IX 2026: wspieranie nowych nauczycieli w organizacji zajęć – przydział klas	nowo zatrudnieni nauczyciele	dyr. A.Gębala, kierownicy sekcji
	• IX 2026: wspieranie tworzenia zespołów instrumentalnych i kameralnych; wparcie w konstruowaniu planów i organizacji zajęć dla uczniów dojeżdżających i w szczególnych sytuacjach życiowych	uczniowie i nauczyciele	dyr. A.Gębala
rozwijanie umiejętności radzenia sobie z tremą	• Luty 2027: Trening odporności psychicznej dla muzyka	Uczniowie klas dyplomowych i przeddyplomowych	mgr U. Jaworska
wspieranie postawy kreatywnego zaangażowania w działalność szkoły	• Wg planu pracy sekcji i szkoły: akcje informacyjne o wydarzeniach szkolnych, takich jak koncerty, warsztaty, wykłady, zebrania, wycieczki (plakaty, powiadomienia i zachęty mailowe kierowane do uczniów i rodziców, atrakcyjne posty w mediach społecznościowych, osobiste rozmowy)	Uczniowie, rodzice	Administracja szkoły, dyrekcja, nauczyciele
	• wg potrzeb: wspieranie inicjatyw uczniowskich i rodzicielskich	Uczniowie, rodzice	opiekun samorządu szkolnego, mgr. T. Kujawska-Tubiszewska, dyrekcja
	• wg potrzeb: promowanie zaangażowania uczniów w wolontariat na rzecz społeczności lokalnej (np. koncerty charytatywne)	uczniowie	dyrekcja, nauczyciele, kierownicy sekcji, instytucje lokalne
integracja społeczności szkolnej: uczniów, nauczycieli, rodziców, pracowników	• Spotkania z okazji dnia nauczyciela, zakończenia roku szkolnego	Nauczyciele, pracownicy szkoły	Dyrekcja
	• wg harmonogramu pracy sekcji oraz szkoły: moderowanie nawiązywania relacji między uczniami oraz pomiędzy uczniami, rodzicami i nauczycielami podczas wyjazdów i imprez szkolnych (np. gry i zabawy integracyjne)	uczniowie, nauczyciele, rodzice	nauczyciele organizujący dane wydarzenie

	• wg potrzeb: organizowanie duetów złożonych z uczniów różnych nauczycieli w ramach przedmiotu głównego; nawiązywanie relacji i współpracy między uczniami	uczniowie, nauczyciele	nauczyciele
	• 26-30 X 2026: wymiany uczniowskie w Sekcji Fortepianu, Akordeonu i Organów– nauczyciel prowadzi lekcję z uczniem innego pedagoga; poznawanie innych nauczycieli i sposobów ich pracy, nawiązywanie pozytywnych relacji	uczniowie, nauczyciele	nauczyciele Sekcji Fortepianu, Akordeonu i Organów